

**Sotavainajien muiston
vaalimisyhdistys ry
1998 - 2013**

Julkaisija: Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry
Toimitus: Pertti Suominen
Kuvat: Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen arkisto, Puolustusvoimat ja yksityisarkistot
Kartat: Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen julkaisu Rajantakaiset kenttä- ja sankarihautausmaat, 1999
Taitto
Painopaikka ja aika
ISBN

*Kansikuva:
Kentälle jääneinä löytyneiden sankarivainajien valtakunnallinen hautaustilaisuus
Lappeenrannassa Kaatuneitten muistopäivänä 16.5.2010*

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry perustettiin opetusministeriön aloitteesta 8.1.1998 jatkamaan opetusministeriössä vuosina 1991–1997 tehtyä sotavainajien muiston vaalimistyötä.

Yhdistyksen tarkoituksena on vaalia vuosien 1939–1945 sodissa ja niiden sotavankeudessa menehtyneiden, Suomen alueen ulkopuolelle jääneiden suomalaisten sotavainajien muistoa, edistää muiden tekemää vaalimistyötä Suomessa ja ulkomailla sekä toimia erityisesti sen hyväksi, että omaiset saisivat tietoja sotavainajien vaiheista ja hautapaikoista sekä mahdollisuuden käydä heille pystytetyillä muistomerkeillä.

Yhdistys toteuttaa tehtäväänsä valtiovallan valtuuttamana ja tukemana. Vuodesta 2009 lähtien se on toiminut yhteistyössä puolustusministeriön kanssa. Tätä ennen yhdistyksen toimintaa ohjattiin opetusministeriöstä.

Yhdistyksen toiminnassa otetaan huomioon Suomen kansainväliset sopimukset, joista keskeisin on Venäjän federaation kanssa vuonna 1992 allekirjoitettu sopimus yhteistyöstä toisen maailmansodan seurauksena Venäjällä kaatuneiden suomalaisten sotilaiden ja Suomessa kaatuneiden venäläisten (neuvostoliittolaisten) sotilaiden muiston vaalimisessa.

Yhdistyksen viimeinen palvelus kentälle jääneille on heidän saattamisensa kotiseurakuntien sankarihautausmaihin tai yhteishautoihin kotimassa. Kuva siunaustilaisuudesta Helsingin Hietaniemessä kesällä 2012.

Yhdistyksen viimeinen palvelus kentälle jääneille on heidän saattamisensa kotiseurakuntien sankarihautausmaihin tai yhteishautoihin kotimassa. Kuva siunaustilaisuudesta Helsingin Hietaniemessä kesällä 2012.

Yhdistyksen jäsenenä oli vuoden 2012 lopussa kahdeksan sen kymmenestä alkuperäisestä perustajayhteisöstä: Kaatuneiden Muistosäätiö,

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry, Karjalan Liitto ry, Rintamanaisten Liitto ry, Rintamaveteraaniliitto ry, Sotainvalidien Veljesliitto ry, Suomen Sotahistoriallinen Seura ry ja Suomen Sotaveteraaniliitto ry.

Yhdistyksen perustajajäseniä olivat myös Sotilaspoikien Perinneliitto ry (erosi 2001) ja Sotavangit ry (toiminta päättyi 2005). Yhdistyksen jäsenenä on lisäksi vuosina 1998–2003 ollut Veljesapu ry.

Näiden varsinaisten jäsenten lisäksi yhdistyksellä on kannattajajäseniä.

Kaksivuotiskausittain kutsuttavassa yhdistyksen neuvottelukunnassa ovat edustettuina sekä jäsenyhteisöt että tärkeimmät yhteistyökumppanit. Neuvottelukunnan tehtävänä on antaa virikkeitä yhdistyksen toimintaan sekä edistää siihen tarvittavan tuen saamista.

Pääosan yhdistyksen kenttätöistä ovat tehneet vapaaehtoiset etsijät, joita vuosien saatossa on ollut runsaat 250 henkilöä.

Yhdistyksen toimisto on vuodesta 2008 lähtien ollut veteraani- ja perinnejärjestöjen yhteisissä toimitiloissa Helsingin Itä-Pasilassa.

Sotiemme sankarivainajat

Kaatuneet kentältä kotiin

Suomen vuosina 1939—1945 käymissä sodissa menehtyi yhteensä noin 93 000 sotilasta. Pääosa heistä oli taisteluissa kaatuneita, jotka haudattiin kotiseurakuntiansa sankarihautausmaihin. Suomalaisen omaksuma tapa tuoda kaatuneet kotiseudun multiin oli kansainvälisesti ainutlaatuista.

Seurakuntien hoitamia sankarihautausmaita on maassamme laskettu olevan kaikkiaan 622. Luovutetulla alueella on noin 60 entisten seurakuntien sankarihautausmaata. Monet niistä ovat jääneet muun käytön jalkoihin. 1990-luvulta lähtien niiden muistomerkkejä on korjattu ja tehty myös uusia opetusministeriön tuella ja pitäjäjyhteisöjen toimenpitein.

Jatkosodan aikana perustettiin muun muassa Kiestinkiin, Pirttijärvelle, Kaukojärvelle ja Kuksumäkeen tilapäisiksi tarkoitettuja kenttähautoja, joista 1990-luvulla siirrettiin Suomeen 118 vainajaa.

Omaisat ja aseveljet jättämässä viimeisen tervehdyksensä kotiseudun multiin päässeille isänmaan puolesta kaatuneille sankarivainajille elokuussa 1941 Kajaanissa. Kuva

puolustusvoimat.

Kotipaikalle hautaamisella oli suuri henkinen merkitys niin joukoissa kuin kotirintamallakin.

Samaa veljeä ei jätetä -periaatetta on haluttu jatkaa myöhemmällä sotavainajatyöllä ja kentälle jääneiden etsinnöillä.

Kentälle jääneet

Taisteluiden tiimellyksessä kaatuneina kentälle jääneitä tai kadonneita lasketaan viime sodissa olleen yhteensä noin 10 000—13 000 sotilasta.

Etsintöjen tultua luovutetulla alueella vuoden 1992 jälkeen mahdolliseksi, taistelupaikoilta on löydetty yhteensä yli 1 100 kaatuneen jäänteet. Näistä runsaat 300 on kyetty uskottavasti tunnistamaan henkilöllisyydeltään.

Jatkosodan aikana seitsemään kenttähaatusmaahan Karjalan Kannaksella ja Laatokan Karjalassa siunatut tunnistetut ja tuntemattomat 891 sankarivainajaa sen sijaan ovat saaneet jäädä viimeisille leposijoilleen.

Kenttäpiispa Hannu Niskanen siunasi etsinnöissä löytyneiden sankarivainajien pienissä arkuissa olevat maalliset jäänteet kotimatalle Viipurin Pietari Paavalin kirkossa lokakuussa 2012.

Kenttähautausmaat

Säkkijärvi (kartalla nro 1)

Säkkijärven kenttähautausmaa perustettiin vuonna 1942 entisen Säkkijärven pitäjän vanhimmalle hautausmaalle. Siihen on haudattu 104 talvisodassa Viipurinlahden taisteluissa kaatunutta tunnistamatonta suomalaista sankarivainajaa.

Kenttähautausmaan paikka varmistui vuonna 1993 alueella tehdyissä koekaivauksissa.

Kenttähautausmaalle pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 5.11.1995. Sen on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häivöja ja toteuttanut taiteilija Ari Laitila.

Kenttähautausmaan rekisteröintitoimet käynnistettiin kesällä 2012.

Viereinen kuva. Säkkijärven kenttähautausmaan muistomerkin paljastustilaisuus 5.11.1995. Isä Timo Tynkkysen rukoushetkeä seuraavat airueina Markku Kiikka (vas.) ja Pentti Killström.

Kuvat alla. Säkkijärven muistomerkki syyskuussa 2006. Hauta-alue on saanut pensasistutuksen suojakseen.

Kenttähautausmaat

Viipuri (kartalla nro 6 ja 9)

Viipurin kenttähautausmaa perustettiin syyskuussa 1942. Siihen on haudattu 26 tunnistettua ja 82 tunnistamatonta Kannaksen rintamilta, lähinnä Summasta, tuotua vainajaa, jotka jäivät 18.2.1940 pommituksessa tuhoutuneen vanhan tuomiokirkon raunioihin.

Kuvanveistäjä Heikki Häiväojan ja taiteilija Ari Laitilan suunnittelema kenttähautausmaan ensimmäinen muistomerkki, joka joutui ilkeivallan kohteeksi, paljastettiin 12.8.1996.

Nykyinen uusi muistomerkki paljastettiin 13.9.2000. Sen on suunnitellut ja toteuttanut taiteilija Ari Laitila. Samalla muistomerkkialue ympäröitiin rautapalkeista tehdyllä aidalla. Muistomerkkin ympäristöä kohennettiin käytävälaatoituksella vuonna 2008.

Kenttähautausmaa rekisteröitiin vuonna 2006.

Kuvat alla.

Vas. Vuonna 2005 neuvoteltiin Viipurin muistomerkkialueen laatoittamisesta. Vasemmalla Vojennyje Memorialin edustaja A.V. Zhermeljev, yhdistyksen edustajat Pentti Lehtimäki, Pekka Pitkänen ja Teuvo Alava sekä oikealla selin pääjohtaja Jevgeni Piljajev.

Kesk. Viipurin kenttähautausmaan uusi muistomerkki syyskuussa 2010.

Kuva yllä. Taiteilija Ari Laitila (vas.) ja kuvanveistäjä Heikki Häiväoja juuri paljastetun Viipurin kenttähautausmaan muistomerkkin äärellä elokuussa 1996.

Kuva yllä. Viipurin uusitun muistomerkkin paljastuspuheen syyskuussa 2000 piti opetusministeri Maija Rask.

Alla oikealla. Kenttähautausmaan muistomerkkiin on kiverrettu tunnistettujen 26 sankarivainajan nimet.

Kenttähautausmaat

Summa (kartalla nro 13)

Summan kenttähautausmaa perustettiin vuonna 1942. Siihen on haudattu 204 Summan alueella ja muualla Länsi-Kannaksella kaatunutta tunte-mattomaksi jäänyttä sankarivainajaa.

Kenttähautausmaan paikka varmistui vuonna 1993 tehdyissä koekaivauksissa.

Kenttähautausmaan viereen pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 5.11.1995. Sen on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häivä-oja ja toteuttanut taiteilija Ari Laitila.

Hautapaikka sijaitsee nykyisin sotilasalueella, johon pääsyä saatetaan ajoittain rajoittaa.

Alueella suoritettiin vuosina 2008 ja 2010 laajoja maisemaa muuttaneita metsänhakkuita.

Kenttähautausmaan rekisteröintitoimet aloitettiin kesällä 2012.

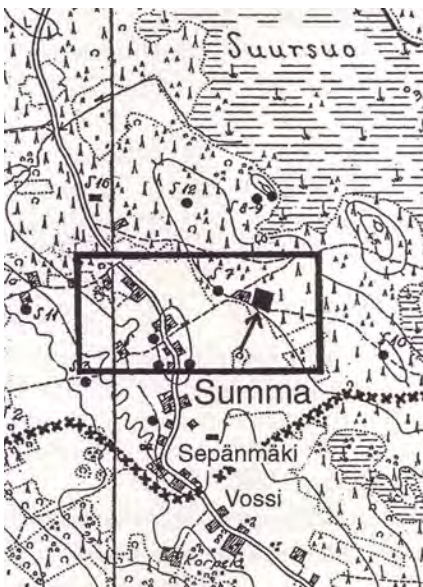

Kuva alla keskellä. Syksyllä 2006 muistomerkkiä ympäröi metsäpalon mustuttama männikkö.

Kartta. Summan kenttähautausmaa sijaitsee Viipurista Uudellekirkolle johtavan tien varrella. Vanhaan karttaan merkityt Summan kylän talot ovat hävinneet. Linnoituslinjasta on jäljellä räjäytettyjä bunkkereita.

Kuva alla oikealla. Kesällä 2008 alueella oli tehty laajoja hakkuita, jotka jatkuivat vuonna 2010 hauta-alueelle saakka.

Summan kenttähautausmaan muistomerkki paljastettiin talvisissa olosuhteissa 5.11.1995.

Kenttähautausmaat

Äyräpää (kartalla nro 31)

Äyräpään kenttähautausmaa on osa Vuoksen rannalla Äyräpään kirkon raunioiden tuntumassa olevaa pitäjän entistä sankarihautausmaa-aluetta.

Vuonna 1942 perustettuun kenttähautausmaahan on haudattu 188 Keski-Kannaksen taistelukentiltä löytynyttä tuntemattomaksi jäänyttä talvisodan sankarivainajaa.

Kenttähautausmaan viereen pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 12.8.1996. Sen ovat suunnitelleet ja toteuttaneet kuvanveistäjä Heikki Häiväoja ja taiteilija Ari Laitila.

Vuonna 2011 Äyräpään harjanteilla ryhdyttiin venäläisten toimesta valmistelemaan lomakeskuksen rakennustöitä, missä yhteydessä kenttähautausmaan sivuun pystytettiin verkkoaita. Hauta-alueen koskemattomuutta turvaavat rekisteröintitoimet käynnistettiin kesällä 2012.

Kuva alla. Äyräpään kenttähautausmaan muistomerkki kesällä 2006.

Äyräpään kenttähautausmaa sijaitsee luonnonkauniilla paikalla lähellä Vuoksen rantaa. Taustalla siintää Vuosalmi.

Opetusministeriön kansliapäällikkö Jaakko Numminen piti Äyräpäässä kenttähautausmaan muistomerkin paljastuspuheen elokuussa 1996.

Äyräpään harjanteille on suunniteltu laajaa lomatoiminnan keskusta, joka toteutuessaan sivuaisi myös vanhaa sankarihautausmaata ja kenttähautausmaata.

Kenttähautausmaat

Taipaleenjoki (kartalla nro 25)

Taipaleenjoen kenttähautausmaa perustettiin vuonna 1942. Siihen on haudattu 126 Taipaleenjoen taistelukentältä löytynyttä tuntemattomaksi jäänyttä talvisodan sankarivainajaa.

Kenttähautausmaan paikka varmistui vuonna 1994 koekaivauksissa.

Kenttähautausmaalle pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 12.8.1996. Sen on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häivöja ja valmistanut venäläinen kiviveistämö.

Hauta-aluetta ympäröi jo perustamisvaiheessa rakennettu ja myöhemmin kunnostettu kiviaita. Kenttähautausmaan rekisteröintitoimet aloitettiin kesällä 2012.

Kuva oikealla ylhäällä. Taipaleen kenttähautausmaan muistomerkin paljastustilaisuus elokuussa 1996.

Keskellä. Veikko Vesalainen ehostaa muistomerkin tekstiä vuonna 2000.

Alhaalla. Taipaleen kenttähautausmaan muistomerkki. Kuva on vuodelta 2010.

Karta. Kenttähautausmaan sijainti Terenttilän pohjoispuolella.

Kenttähautausmaat

Tuulos (kartalla nro 55)

Tuuloksen kenttähautausmaa jouduttiin perustamaan hyvin nopeasti kesäkuun lopulla 1944 vihollisen tehtyä maihinnousun vetäytyvien suomalaisjoukkojen selustaan. Kenttähautausmaahan on haudattu 51 tunnistettua ja 6 tunnistamattomaa näissä taisteluissa kaatunutta sankarivainajaa.

Sodan jälkeen viljelyskäyttöön otetun hautausmaan paikka varmistui etsinnöissä vuonna 1994.

Kenttähautausmaan ulkopuolelle läheisen maantien varteen pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 14.8.1996. Muistomerkin ovat suunnitelleet kuvanveistäjä Heikki Häivöjä ja taiteilija Ari Laitila. Toteuttajana oli Ari Laitila

Kuva oikealla ylhäällä. Tuuloksen kenttähautausmaan muistomerkki kesällä 2005.

Keskellä. Yhdistyksen muistokäynti Tuuloksessa kesällä 2005. Vasemmalta Teuvo Alava, Pekka Pitkänen, Pentti Lehtimäki, Matti Hara ja Reino Toivio.

Oikealla alhaalla. Muistomerkkien ympäristöä hoidetaan kesäisin useilla hoitokäynneillä. Pekka Pitkänen (taustalla) ja Markku Kiiikka Tuuloksen muistomerkillä kesäkuussa 2009.

Kuva alla. Tuuloksessa muistomerkin naapurina asuva Juho Artemjev on vaimonsa kanssa "valvonut yhdistyksen etuja" muistomerkin paljastamisesta näihin päiviin saakka. Iloisella karjalaispariskunnalla on aina riittänyt aikaa suomalaisille muistomerkillä kävijöille.

Kenttähautausmaat

Kollaa (kartalla nro 57)

Kollaan kenttähautausmaa perustettiin vuonna 1942. Siihen on haudattu 104 talvisodan taisteluissa kaatunutta tunnistamatonta sankarivainajaa.

Hautausmaan paikka varmistui koekaivauksissa vuonna 1995.

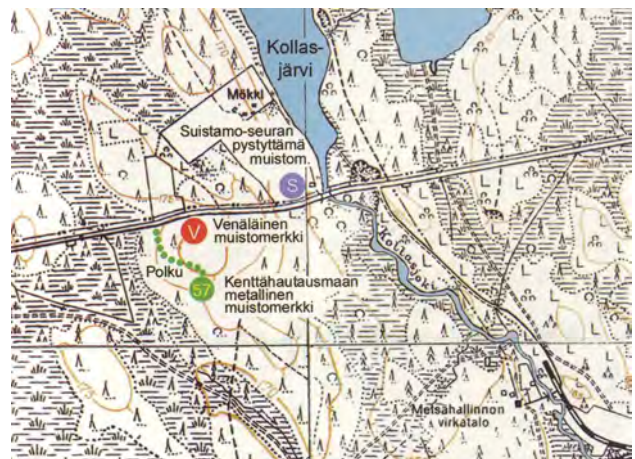
Kenttähautausmaalle pystytetty teräksestä valmistettu Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 13.8.1996. Sen on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häivöja. Toteuttajina olivat taiteilija Ari Laitila ja Sakari Karjunen.

Kenttähautausmaan lähistöllä sijaitsee myös venäläisten hauta-alueita ja muistomerkkejä.

Oikealla kartta Kollaan muistomerkkien sijainnista.

Kuva alla oikealla. Kollaan kenttähautausmaan muistomerkki "Kollaan miekka" kesällä 2005.

Vasemmalla. Kenttähautausmaalle osoittava tienviitta pystytettiin vuonna 2007. Viitoituksen ovat saaneet myös Säkkijärven, Summan ja Taipaleen kenttähautausmaat.

Muita muistomerkkejä

Kiestinki (kartalla nro 65)

Syksyllä 1941 Kiestingin suunnalla Kapustnaja-joella perustettiin kaksi tilapäiseksi tarkoitettua kenttähautaa, joihin haudattiin 66 mottitaistelussa kaatunutta suomalaista sotilasta. Hauta-alue paikallistettiin vuonna 1996. Seuraavana vuonna tunnistetut 64 vainajaa haudattiin kotiseuduilleen ja kaksi tunnistamatonta Kajaanin sankarihautausmaahan.

Kiestingin Kokkoselän kylässä paljastettiin 21.7.1997 muistokivi, jolla halutaan muistaa vuosien 1941-1944 sodassa Kiestingin suunnalla kaatuneita ja kentälle jääneitä suomalaisia sotilaita. Muistomerkin on suunnitellut ja toteuttanut taiteilija Ari Laitila.

Pohjoisessa suomalaisia sankarivainajia on haudattu myös Vanhan Sallan sankarihautausmaahan (kartalla nro 66) sekä Parkkinan ja Salmijärven sankarihautoihin Petsamossa (kartalla nro 67 ja 68).

Valgu (kartalla nro 69)

Kahden lentotehtävää suorittamassa olleen ja reitiltään harhautuneen suomalaislentäjän hautaus sijaitsee Viron Velisessä Valgun kylässä. Virolaiset ”metsäveljet” hautasivat onnettomuudessa menehtyneet lentäjät. Paikalle pystytetty kuvanveistäjä Heikki Häiväojan suunnittelema ja toteuttama muistomerkki paljastettiin 16.8.1997. Alla Valgun muistomerkki ja alueen kartta.

Kiestingin muistokiven paljastus. Hallitussihteeri Antti Vuorinen (vas.), Galina Kurgalimova Louhen piirihallinnosta ja kansliapäällikkö Jaakko Numminen.

Kuva alla. Yhdistyksen edustajia ja virolaisia isäntiä Valgussa heinäkuussa 2007. Edessä oikealla istuu lentäjiä hautaamassa ollut metsäveli Arseeni Saare (99 v).

Sotavainajan tie kentältä kotiin

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen tekemä sotavainajatyö käsittää neljä vaihetta: kentälle jääneiden etsinnän, kotiuttamisen, mahdollisen tunnistamisen ja hautaan siunaamisen.

Sotapäiväkirjat, taistelukertomukset, asetoverien kertomukset ja muut aikalaishavainnot ovat tärkeitä lähteitä etsintöihin ryhdyttäessä.

1990-luvun aktiivisimpien vuosien jälkeen etsintöjä on viime vuosina tehty aiempaa valikoidummin ja vähäisemmin voimin. Kaikki todennäköisinä pidetyt vihjeet pyritään kuitenkin tarkistamaan. Yhä useammin suomalaissotilaiden jäänteet ovat löytyneet venäläisten suorittamissa etsinnöissä.

Kannakselta ja Laatokan-Karjalasta löytyneet jäänteet kootaan kesäisin Viipuriin Pietari Paavalin kirkon suojiin, missä ne on vuosittain syksyllä laitettu arkkuihin ja arvokkaan muistotilaisuuden saattelemana kuljettu Helsinkiin. Pohjoisempaa löytyneet jäänteet, joiden tunnistaminen ei ole mahdollista, on yleensä kuljetettu suoraan Kajaaniin.

Jäänteiden tunnistaminen on mahdollista vain, jos niiden yhteydestä löytyy esineistöä, jonka perusteella tunnistamiseen voidaan ryhtyä. Parhaassa tapauksessa tällainen tunniste on vainajalle kuulunut tuntolevy.

Vainajien tunnistaminen tapahtuu Helsingin yliopiston Hjelt -instituutin oikeusbiologian laboratoriossa tehtävällä DNA-tutkimuksella. Siinä vainajan DNA-näytettä verrataan joltain tämän äidin sukuhaaran naispuoliselta sukulaiselta saatavaan näytteeseen.

Kentältä löytyneiden vainajien tunnistaminen on ollut mahdollista vain Kansallisarkiston, Väestörekisterikeskuksen ja seurakuntien arkistojen sekä paikallisten terveyskeskusten ja vainajien omaisten myönteisen suhtautumisen ja hyvän yhteistyön ansiosta.

Yläkuva. Laajat maastoetsinnät ovat muuttuneet rajatummiksi kohde-etsinnöiksi, kuten tässä Laatokan Petäjäsaaressa kesällä 2009.

Keskellä. Pietarilainen etsijä Vjatseslav Skokov esittelee

löytämiään tunnisteita Antti Kososelle (kesk) ja Pentti Killströmille kesällä 2006.

Alakuva. Sankarivainajien arkut kuormataan Viipurissa ja matka Helsinkiin alkaa lokakuussa 2012.

LUOVUTETUN KARJALAN SANKARIHAUDAT JA -MUISTOMERKIT

Merkkien värit:

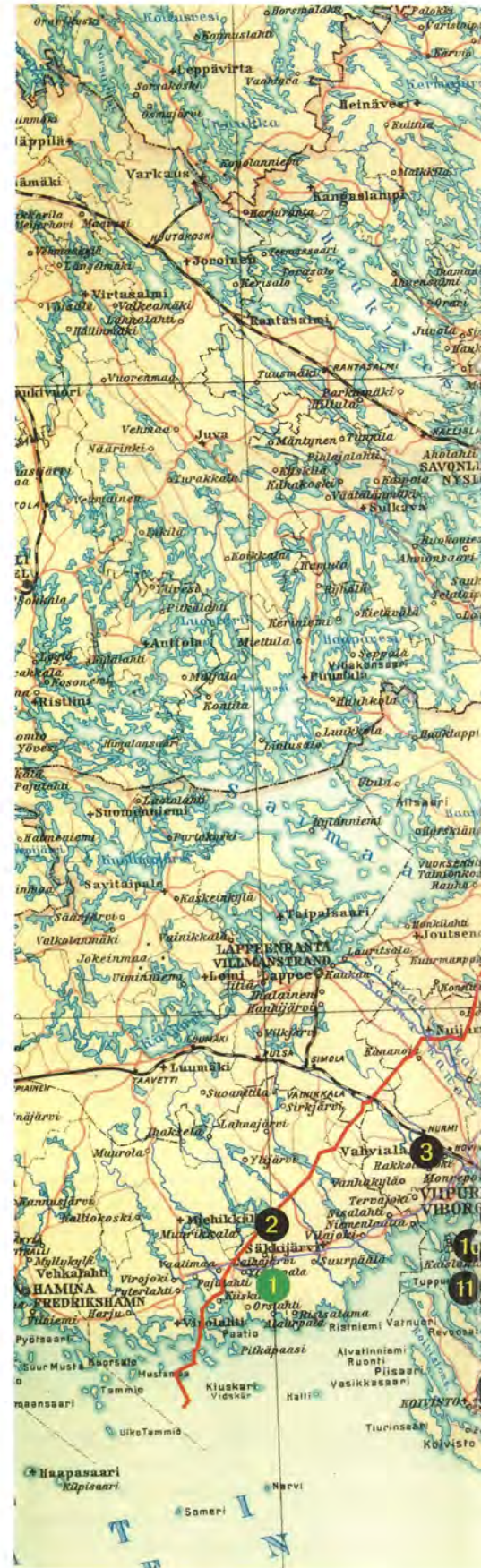
Vihreä esim. **6** : kenttähautausmaa.

Vaaleansininen esim. **48** : vapausodan kaatuneiden muistomerkki.

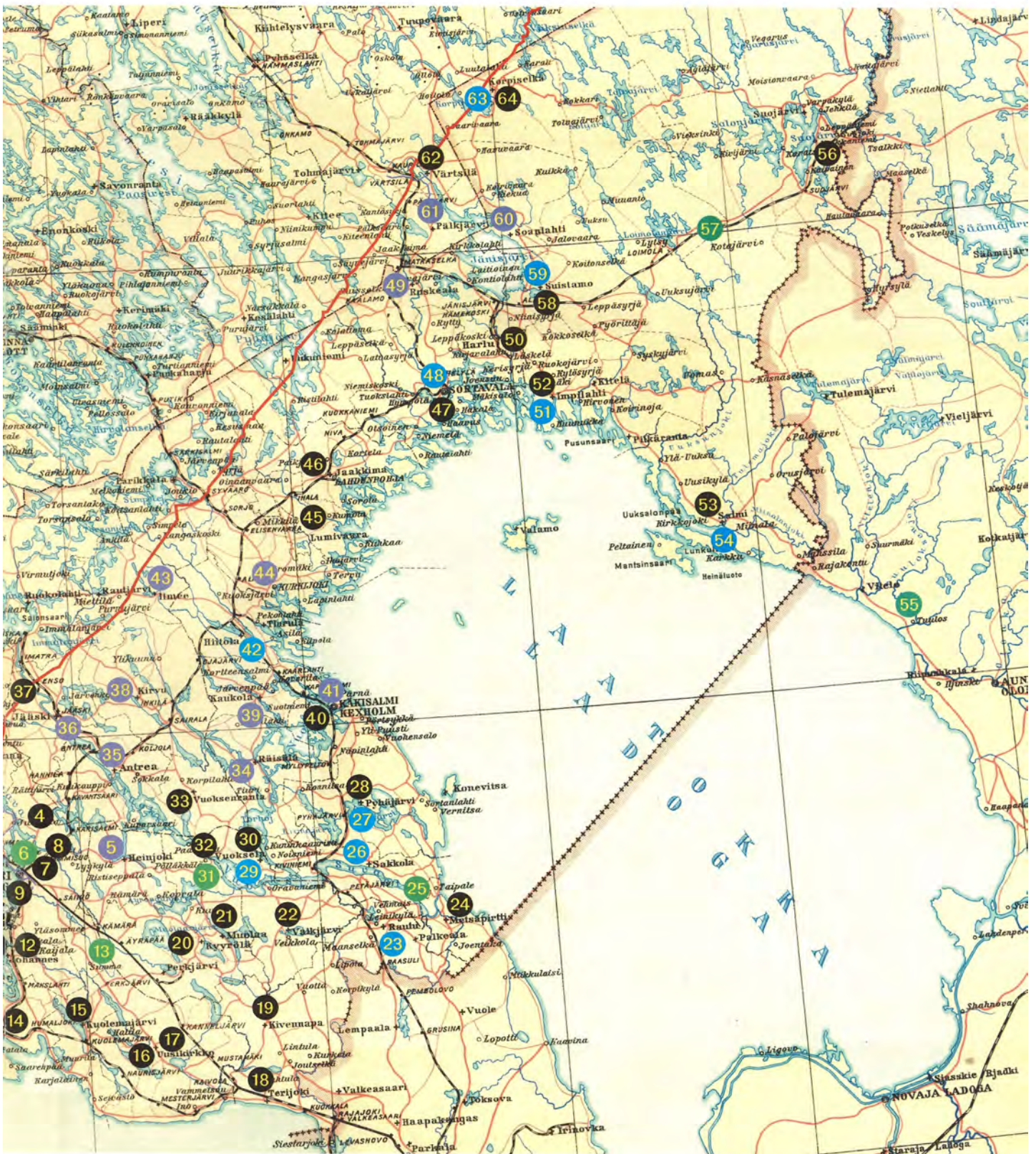
Sinipunainen. esim **5** : sekä vapaus- että talvi- ja jatkosodan vainajien muistomerkit.

Musta esim. **2** : talvi- ja jatkosodan vainajien muistomerkki.

1 Säkkijärvi	33 Vuoksenranta
2 Säkkijärvi	34 Räisälä
3 Vahviala	35 Antrea
4 Ihantala	36 Jääski, Kirkkomaa
5 Heinjoki	37 Enso, Vastasmäki
6 Viipuri	38 Kirvu
7 Viipuri, Torkkelinpuisto	39 Kaukola
8 Viipuri, Tammisto	40 Käkisalmi
9 Viipuri, msk:n kirkko.	41 Käkisalmi
10 Uuras, Monola	42 Hiitola
11 Johannes, vanhin hautausm.	43 Ilmee, Rautjärvi
12 Johannes, Uusi hautausmaa	44 Kurkijoki
13 Summa	45 Lumivaara
14 Koivisto	46 Jaakkima, Vaarankylä
15 Kuolemajärvi	47 Sortavala
16 Uusikirkko	48 Sortavala, Vanha hautausmaa
17 Kanneljärvi	49 Ruskeala
18 Terijoki	50 Harlu, Pyyrilammen hautausmaa
19 Kivennapa	51 Impilahti
20 Muolaa, Kyyrölä	52 Impilahti
21 Muolaa, Kirkonkylä	53 Salmi, Tulemajoki
22 Valkjärvi	54 Salmi, Luntisen hautausmaa
23 Rautu	55 Tuulos
24 Metsäpirtti	56 Suojärvi, Kuikkaniemi
25 Taipaleenjoki	57 Kollaa
26 Sakkola	58 Suistamo
27 Pyhäjärvi Vpl.	59 Suistamo
28 Pyhäjärvi Vpl.	60 Soanlahti, Kirkonkylä
29 Vuoksela, Jovinlahden hautausmaa	61 Pälkjärvi, Iljalan kylä
30 Vuoksela	62 Värtsilä
31 Äyräpää	63 Korpiselkä
32 Äyräpää	64 Korpiselkä

Sotavainajatyö

Sotavainajan tie kentältä kotiin

Vuosina 1992—2012 etsinnöissä löytyneistä 317 tunnistetusta sankarivainajasta 258 on haudattu kotiseurakuntiansa sankari- ja sukuhautoihin eri puolilla Suomea. Esimerkiksi vuonna 2011 saatettiin 17 vainajaa 15 paikkakunnalle ja vuonna 2012 15 vainajaa 13 paikkakunnalle.

Yhdistys on perustamisestaan lähtien huolehtinut näistä kuljetuksista puolustusvoimien avustamana.

Luultavasti pisimmän tien löydettyistä on kulkenut JP 3:een täydennysmiehenä tullut 19-vuotias enontekiöläinen sotamies Antti Näkkäljärvi, joka heinäkuussa 1944 vastahyökkäystä tehtäessä katosi ja jäi kentälle. Kesällä 2009 löydettiin jäänteet, jotka kaksi vuotta myöhemmin DNA-tunnistuksessa todettiin Näkkäljärveksi. Syyskuussa 2011 jäänteet sisältänyt arkku kuljetettiin ilmavoimien koneella Enontekiölle ja sotamies Näkkäljärvi siunattiin kotipaikkansa sankarihautausmaahan.

Yhteishautoihin on haudattu Helsingissä 12, Kaajanissa 34 ja Lappeenrannassa 13 kentältä löytynyttä tunnistettua sankarivainajaa.

Tapaus Alfred Richter

Kesällä 1997 suomalaiset etsijät löysivät Viipurinlahden Hannustiensaaresta jäänteet, jotka tunnistettiin ja Saksasta saatujen tietojen perusteella osoittautuivat 122. Divisioonassa palvelleeksi ylikorpraali Alfred Richteriä.

Kun vainajan kotimaasta ei tullut toimintaohjeita, Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys otti hoitaakseen Viipurissa pitkään säilytettyjen jäänteiden siirtämisen Suomeen syksyllä 2005 ja niiden hautaamisen saksalaisten sotilashautausmaahan Honkanummella.

Ylikorpraali Richterin siunaustilaisuus pidettiin kesäkuussa 2006. Kunniavartiosta oli laivastovierailulla Helsingissä olleita saksalaisia merisotilaita.

Valtakunnalliset sankarihautajaiset

Yhteensä 719 etsinnöissä löytynyttä tunnistamattomaa sankarivainajaa on vuoden 1993 jälkeen

haudattu valtakunnallisissa tilaisuuksissa yhteishautoihin Lappeenrannassa, Joensuussa, Kajaanissa ja Helsingissä. Ensimmäiset hautajaiset järjestettiin kaatuneiden muistopäivänä 1993 Lappeenrannassa ja toistaiseksi viimeiset vuonna 2010 samoin Lappeenrannassa.

Vuodesta 1998 lähtien Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys on vastannut näiden tilaisuuksien järjestelyistä yhdessä puolustusvoimien ja seurakuntien kanssa.

Pääministeri Matti Vanhanen ja opetusministeriön hallintojohtaja Håkan Mattlin laskivat valtioneuvoston seppeleen Lappeenrannan sankarihautajaisissa 16.5.2004.

Ylikorpraali Alfred Richterin viimeinen lepopaikka Honkanummen sotilashautausmaalla.

Sotavankimuistomerkit

Sotavankileireillä menehtyneiden suomalaisten muistomerkit

Tiedot sotavangeiksi joutuneiden suomalaisten sotilaiden määrästä vaihtelevat edelleen suuresti. Talvisodassa heitä arvioidaan olleen noin 850-1100 ja jatkosodassa noin 2800-3400. Sotavankkeina oli myös seitsemän naista ja yksi leirillä syntynyt lapsi. Sotavankeja sijoitettiin useille eri leireille.

Noin 800 talvisodan sotavankia palautettiin jo keväällä 1940. Jatkosodan sotavankkeudesta palautettiin vuosina 1944—1946 yhteensä 1926 henkilöä. Viimeinen palasi 1959. Sotavankileireillä ja –sairaaloissa menehtyneitä oli yhteensä noin 1400.

Sotavankimuistomerkit

Hatsina (kartalla nro 70)

Pietarin eteläpuolella Hatsinassa oleva Suomen valtion sotavankimuistomerkki paljastettiin 10.11.1992. Sen on suunnitellut ja toteuttanut taiteilija Ari Laitila.

Muistomerkki pystytettiin Leningradin kaupungin ja Leningradin alueen sotavankisairaaloissa menehtyneiden sotavankien muistoksi.

Alkuperäiseen muistomerkkiin kuulunut metallinen uloke on myöhemmin kadonnut. Käytävän soraus ja alueen laatoitus tehtiin vuonna 2008.

Toimittaja Matti Hara (vas.) kenttäpiispa Hannu Niskanen ja Hatsinan alueella sotavankina ollut diplomi-insinööri Risto Kiiskilä yhdistyksen muistokäynnillä Hatsinassa elokuussa 2007.

Tsherepovets (kartalla nro 73)

Vologdan alueella Tsherepovetsissa paljastettiin 17.8.1992 sotavankileirissä n:o 158 menehtyneitten suomalaisten sotavankien muistomerkki. Tämän Suomen valtion muistomerkin on suunnitellut kuvanveistäjä Heikki Häiväoja ja toteuttanut taiteilija Ari Laitila. Muistomerkki tunnetaan nimellä *Kärsimyksen seppäle*.

Tsherepovets oli suomalaisten sotavankien pääleiri. Tätä kautta myös pääosa sotavangeista kotiutettiin.

Yläkuva. Hallitusneuvos Pekka Pitkänen (vas.), kenraalimajuri Pertti Nykänen ja kenraalimajuri Ilkka Ilmola ovat laskeneet kukkalaitteen juuri paljastetulle muistomerkille.

Alakuva. Rovasti Aulis Harju piti hartaushetken Tsherepovetsin muistomerkillä yhdistyksen muistokäynnillä elokuussa 2008.

Sotavankimuistomerkit

Oranki (kartalla nro 75)

Gorkin (nykyisen Nizegorodin) alueen Orankissa olleessa sotavankileiri nro 74:ssä menehtyneiden suomalaisten sotilaiden muistoksi pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 2.9.1995. Muistomerkki on toteutettu suomalaisen ohjeiden mukaan paikallisena työnä.

Yläkuva. Orankin sotavankimuistomerkki.

Viereinen kuva. Entiset sotavangit Olavi Martikainen, Teuvo Alava ja Esko Luostarinen juuri paljastetun Orankin muistomerkin äärellä syyskuussa 1995. Olavi Martikainen oli osan sotavankeusajastaan Orankissa.

Asbest (kartalla nro 76)

Lähellä Asbestin kaupunkia Sverdlovskin alueella Uralilla paljastettiin 2.9.1998 sotavankileirillä nro 84 menehtyneiden suomalaisten sotilaiden muistoksi pystytetty muistomerkki. Se on toteutettu suomalaisten ohjeiden mukaan paikallisena työnä.

Muistomerkin pystyttämisestä vastasi ensimmäisen kerran juuri perustettu Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys

Yläkuva. Metsäsaarekkeessa Asbestin kaivosalueen keskellä oleva muistomerkki paljastettiin syyskuussa 1998.

Alakuva. Yhdistyksen toinen tarkastus- ja muistokäynti Asbestiin tehtiin kesäkuussa 2011. Muistomerkin äärellä hallituksesta Pertti Suominen (vas.) ja puheenjohtaja Pekka Pitkänen, tulkki Reijo Nikkilä sekä hallituksesta Sulo Leivo ja Pentti Lehtimäki.

Sotavankimuistomerkit

Karaganda (kartalla nro 77)

Kazakstanissa Karagandassa olleessa Spaso-Zavodskin sotavankileirissä nro 99 menehtyneiden suomalaisten sotilaiden muistoksi pystytetty Suomen valtion muistomerkki paljastettiin 26.11.1994. Sen on toteutettu suomalaisten ohjeiden mukaan paikallisena työnä.

Karagandan ankariin olosuhteisiin joutui yli 300 suomalaista sotavankia. Heistä ainakin 200 menehtyi leirillä.

Varapuheenjohtaja Pentti Lehtimäki (vas.) ja puheenjohtaja Pekka Pitkänen laskivat yhdistyksen seppeleen Karagandan muistomerkillä lokakuussa 2010.

Piskarjev, Pietari

Leningradin piirityksessä kuolleiden 500 000 ihmisen joukkohautoihin Piskarjevin hautausmaalla Pietarissa on haudattu kahdeksan nimeltä tunnettua Leningradin alueen sotavankisairaloissa menehtynyttä suomalaista sotavankia. Tieto saatiin vuonna 2011 yhdistyksen hallituksen tehdessä muistokäynnin paikalle. Yksittäisiä hautoja ei ole löydettävissä.

Kuvassa hallituksen edustajat isäntineen Piskarjevin hautausmaan muistomerkillä heinäkuussa 2011.

Hatteng, Norja

Norjassa Hattengin hautausmaalla paljastettiin 6.6.1992 Sotavangit ry:n pystyttämä muistomerkki kahden Lapin sodassa sotavangiksi jääneen ja vankeudessa menehtyneen suomalaisen sotilaan muistoksi.

Yhdistyksen puheenjohtaja Pekka Pitkänen (vas.) ja Sotavangit ry:n puheenjohtaja Teuvo Alava Hattengin muistomerkillä lokakuussa 2002.

Sotavankimuistomerkit

Krasnogorsk (kartalla nro 74)

Sotavainaja-asioita Venäjällä hoitava Vojennyje Memorial on pystyttänyt suomalaisten sotavankien muistoksi kolme muistomerkkiä.

Ensimmäinen näistä paljastettiin 1995 Moskovan luoteispuolella Krasnogorskissa Penjaginskin hautausmaalla sotavankileirissä nro 27 menehtyneiden sotavankien muistoksi.

Krasnogorskin leirin kautta kulki noin 50 sotavankia, joista viisi menehtyi täällä.

Rovasti Aulis Harju siunasi huhtikuussa 2006 Jeglaan haudatut sankarivainajat. Vasemmalla yhdistyksen edustajat Pentti Lehtimäki, Pekka Pitkänen ja Sulo Leivo.

Jegla (kartalla nro 71)

Novgorodin alueella Jeglan kylässä paljastettiin vuonna 1996 seitsemän Borovetsin sotavankileirillä nro 270 ja sen sotavankisairaaloissa menehtyneen suomalaisen sotavangin muistokivi.

Shibotovon muistokivi. Kuva vuodelta 2006. Jeglan muistokivi on samanlainen.

Shibotov (kartalla nro 72)

Novgorodin alueella Shibotovon kylässä paljastettiin vuonna 1996 kuuden Borovetsin sotavankileirillä nro 270 ja sen sotavankisairaaloissa menehtyneen suomalaisen sotavangin muistokivi.

Yhdistyksen hallituksen edustajat muistokäynnillä Krasnogorskissa heinäkuussa 2012. Vas. Pekka Pitkänen, Pentti Lehtimäki, Pertti Suominen, Jyrki Iivonen ja sotilasasiamies everstiluutnantti Jussi Anttila.

Kansainvälinen yhteistyö

Vojennyje Memorial

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen tärkein yhteistyökumppani sotavainaja- ja muistomerkkiasioita Venäjän alueella hoidettaessa on Venäjän puolustusministeriön alainen Vojennyje Memorial –organisaatio. Sen kautta hoidetaan myös yhteydet silloin, kun venäläinen osapuoli tekee etsintöjä Suomessa.

Yhdistyksen hallituksen edustajat tapasivat Vojennyje Memorialin johtoa neuvottelumatkalla Moskovassa heinäkuussa 2012. Pöydän takana vasemmalta varapääjohtaja Vasili Toloshko, pääjohtaja Jevgeni Piljajev, tulkki ja puheenjohtaja Pekka Pitkänen. Selin kameraan Jyrki Iivonen ja Pentti Lehtimäki.

Puheenjohtaja Pekka Pitkänen luovutti pääjohtaja Jevgeni Piljajeville myönnetyn Sotavainajamitalin Moskovassa.

Mitalin ovat saaneet myös viisi venäläistä kentälle jääneiden suomalaisten etsinnöissä kunnostautunutta etsijää

Moskovassa heinäkuussa 2012 Vojennyje Memorialin kanssa käytyjen keskustelujen tärkeimpänä asiana oli luovutetulla alueella olevien suo-

malaisten kenttähautausmaiden rekisteröinti, jolla voitaisiin turvata niiden koskemattomuus ja hautarauha.

Neuvottelut johtivat käytännön toimenpiteisiin, jotka aloitettiin Kannaksella olevilla kenttähautausmailla elokuussa 2012.

Puheenjohtaja Pekka Pitkänen esittelee Kannaksen kenttähautausmaiden rekisteröintihanketta Viipurin alueen varajohtaja Svetlana Nerushaylle elokuussa 2012.

Alue- ja paikallishallintoviranomaisia on muutenkin tapana informoida kaikista yhdistyksen tekemistä hoito- ja tarkastuskäynneistä.

Yhdistyksen asiamies Markku Kikka (vas.) ja puheenjohtaja Pekka Pitkänen Taipaleen kenttähautausmaan rekisteröinnin kenttätöissä Vojennyje Memorial vastaa rekisteröinnissä Venäjän lainsäädännön edellyttämistä hallinto-

toimenpiteistä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Tietoja yhdistyksestä

Hallitus 1998 – 2012

Puheenjohtajat

Numminen Jaakko, ministeri	1998 – 2002
Pitkänen Pekka, hallitusneuvos	2002 -

Varapuheenjohtajat

Valve Jaakko, toiminnanjohtaja	1998 – 2000
Lehtimäki Pentti, kenraaliluutnantti	2000 – 2001 2008 –
Toivio Reino, toimitusjohtaja	2001 – 2002
Alava Teuvo, talousneuvos	2002 – 2007

Jäsenet

Alava Teuvo, talousneuvos	1998 – 2008
Koponen Paavo, ekonomi	1998 – 1999
Lehtimäki Pentti, kenraaliluutnantti	1998 –
Niemi Kari, lääkintäeverstiluutnantti	1998 – 1999
Salokorpi Väinö, rovasti	1998 – 2000
Valve Jaakko, toiminnanjohtaja	1998 – 2000 2006 - 2009
Kauranne Jouko, kouluneuvos	1999 – 2001
Maanonen Sulo, varapuheenjohtaja	1999 – 2001
Eskola Osmo, everstiluutnantti	2000 – 2001
Havanto Aino Maria, toiminnanjohtaja	2000 – 2002
Toivio Reino, toimitusjohtaja	2000 – 2001 2003 – 2009
Blinnikka Aulis, yhteiskuntat. maist.	2001 – 2004
Hara Matti, toimittaja	2002 –
Kivelä Olavi, sosiaalineuvos	2002 – 2003
Kurenmaa Pekka, eversti	2002 – 2003
Seppä Markku, toiminnanjohtaja	2002 – 2006
Paavola Paavo J., varatuomari	2005 – 2009
Iivonen Jyrki, viestintäjohtaja	2009 –
Leivo Sulo, toimitusjohtaja	2009 – 2012
Suominen Pertti, toiminnanjohtaja	2009 –
Wennström Finn-Göran, prikaatikenraali	2009 – 2012
Lehtonen Timo, eversti	2012 –
Simola Antti, kenraaliluutnantti	2012 –

Kuva alla. Yhdistyksen ensimmäinen hallitus vuonna 1998. Vasemmalta Jaakko Valve, Matti Niemi, Paavo Koponen, Väinö Salokorpi, Teuvo Alava, Pentti Lehtimäki ja puheenjohtaja Jaakko Numminen .

Neuvottelukunta 1998—2012

Puheenjohtajat

Kärävä Simo, varatuomari	1998 – 2006
--------------------------	-------------

Niskanen Hannu, kenttäpiispa	2006 –
------------------------------	--------

Varapuheenjohtajat

Niskanen Hannu, kenttäpiispa	1998 – 2006
Nykänen Marjatta, pääsihteeri	1998 – 2005
Leivo Sulo, toimitusjohtaja	2007 – 2009
Mertsalmi Lotta, pääsihteeri	2007
Mankkinen Leena, toiminnanjohtaja	2008 –
Mattlin Håkan hallintojohtaja	2010 - 2011

Jäsenet

Kiikka Markku, metsänhoitaja	1998 – 2005
Lehtonen Lauri, opetusneuvos	1998 – 2001
Nyberg René, linjanjohtaja	1998 – 1999
Oksanen Heikki, puheenjohtaja	1998 – 1999
Kyöstilä Laine-Maire, puheenjohtaja	1998 – 2001
Niskanen Hannu, kenttäpiispa	1998 –
Nykänen Marjatta, pääsihteeri	1998 – 2005
Palokangas Markku, maisteri	1998 – 1999
Panteleimon, metropoliitta	1998 – 2003
Pitkänen Pekka, hallitusneuvos	1998 – 2001
Pohtola Mikko, lehdistöneuvos	1998 – 2007
Suomalainen Tellervo, toiminnanjohtaja.	1998 – 2004
Koivisto Markus, lähetystöneuvos	1998 – 2001
Kurenmaa Pekka, eversti	1999 – 2003
Salo Petri, ulkoasiainneuvos (sijaisena)	2000—2001
Salokorpi Väinö, rovasti	2000 – 2001
Toljamo Onni, puheenjohtaja	2000 – 2001
Mashkielleynson Sinikka (sijaisena)	2001
Hara Matti, toimittaja	2002 – 2003
Harska Ilmi, puheenjohtaja	2002 – 2003
Heikkinen Ari, yksikönpäällikkö	2002 – 2003
Iivonen Jyrki, viestintäjohtaja	2002 – 2007 jatkuu

Kuva alla. Yhdistyksen hallitus Hankoniemellä vuonna 2012. Vasemmalta Pentti Lehtimäki, Jyrki Iivonen, Matti Hara, Pertti Suominen, puheenjohtaja Pekka Pitkänen, Timo Lehtonen, asiamies Markku Kiikka ja Antti Simola.

Tietoja yhdistyksestä

Korhola Pekka, everstiluutnantti	2002—2003
Küttner Peter, vakuutusneuvos	2002 –
Lillberg Arto, tiedotuspäällikkö	2002 – 2011
Runko Ylermi, pääjohtaja	2002 – 2005
Slotte Kristian, kv. asiain johtaja	2002 – 2005
Hyytiäinen Pekka, majuri	2004 – 2008
Karvonen Timo, informaattikko	2004 – 2011
Raunio Ari, everstiluutnantti	2004 – 2007
Salminen Markku, pastori	2004 – 2007
Vaskunlahti Nina, yksikönpäällikkö	2004
Perheentupa Olli, yksikönpäällikkö	2005 – 2007
Ylikylä-Leiva Helena, toiminnanjohtaja	2005
Leivo Sulo, toimitusjohtaja	2006 – 2009
Mankkinen Leena, toiminnanjohtaja	2006 –
Mertsalmi Lotta, pääsihteeri	2006 – 2011
Palo Harri, maankäyttöpäällikkö	2006 –
Palojärvi Jaana, neuvotteleva virkamies	2006 – 2007
Sirkkiä Ahti, ekonomi	2007 –
Ikäheimo Risto, kirkkoneuvos	2008 –
Kapulainen Sakari, everstiluutnantti	2008 - 2009
Lampi Aarno, valtuuston puheenjohtaja	2008 – 2009
Mattlin Håkan, hallintojohtaja	2008 – 2011
Peltola Kaarina, puheenjohtaja	2008 –
Suominen Pertti, eversti	2008 – 2009
Tammi Eeva, erikoissairaanhoitaja	2008 –
Hallenberg Satu, toiminnanjohtaja	2009 –
Laamanen Pentti, eversti	2009 – 2011
Markkula Hannu, majuri	2009 – 2011
Toivio Reino, toimitusjohtaja	2009 –
Kajavirta Jari, hallitusneuvos	2012 –
Kuivala Martti, eversti	2012 –
Mattila Sami, majuri	2012 –
Nikkilä Reijo, dokumenttiohjaaja	2012 –
Sajantila Antti, professori	2012 –
Veikkanen Esa, majuri	2012
Wennström Finn-Göran, prikaatikenraali	2012 –

Toimihenkilöt

Hakala Heikki, toimistonhoitaja/toiminnanjohtaja	1998 – 2001
Lipponen Rauno, tutkimussihteeri	1998
Eskola Tomi, tutkimussihteeri	1999 – 2000
Pitkänen Pekka, osa-aikainen asiainhoitaja	2001 – 2002
Kiikka Markku, osa-aikainen. asiainhoitaja/ asiamies	2001 –

Kunniajäset

Kunniapuheenjohtajaksi kutsuttiin 13.3.2003 yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja ministeri Jaakko Numminen.

Kunniajäseneksi kutsuttiin 27.3.2008 yhdistyksen pitkäaikainen hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja talousneuvos Teuvo Alava.

Yhdistyksen talous

Yhdistyksen talous on alusta lähtien perustunut pääosin valtiovallan osoittamiin avustuksiin.

Opetusministeriön kautta saatiin vuosina 1991-2001 toimintamenojen kattamiseen vuosittain noin 600 000 markkaa ja vuosina 2002-2008 noin 90 000 euroa. Vuodesta 2009 alkaen valtionavustus on saatu puolustusministeriön kautta. Vuosittaiset summat ovat vaihdelleen 91 000 eurosta 120 000 euroon.

Ministeriöiden kautta valtiovalta on lisäksi osoittanut avustusta kentältä löytyneiden DNA-tunnistamiseen. Yhden DNA-tutkimuksen kustannukset ovat runsaat 900 euroa.

Yhdistyksen toimintaa ovat tukeneet myös monet siihen myönteisesti suhtautuneet yhteisöt. Tukea on saatu muun muassa Kaatuneiden Muistosäätiöltä, Sotavahinkosäätiöltä, Maanpuolustuksen kannatussäätiöltä, Karjalan Kulttuurirahastolta, Karjalaisen Kulttuurin edistämissäätiöltä, Eevi ja Emil Tannisen säätiöltä ja Rolate Oy:ltä.

Myös evankelisluterilainen kirkko on tukenut yhdistystä vuoden 2001 kulttuuripalkinnollaan sekä kolehtivaroilla.

Ministeri Jaakko Numminen on saanut kunniapuheenjohtajan adressinsa. Vasemmalta yhdistyksen varapuheenjohtaja, myöhempi kunniajäsen, Teuvo Alava, neuvottelukunnan puheenjohtaja Simo Kärävä, ministeri Jaakko Numminen, neuvottelukunnan jäsen Peter Küttner ja yhdistyksen puheenjohtaja Pekka Pitkänen.

Tietoja yhdistyksestä

Yhdistyksen tunnus

Yhdistyksen tunnukseksi on tyylitelty Suomen armeijan kokaridikuvio, jonka piilotettu osa kuvaa etsittäviä ja näkyvä osa löytyneitä sankarivainajia. Tunnuksen on suunnitellut sisustusarkkitehti Timo Pitkänen.

Tunnuksen pohjalta on valmistettu myös yhdistyksen standaaari ja rintamerkki.

Yhdistyksen standaaari

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen pöytästandaaari otettiin käyttöön vuonna 2007.

Standaarissa on sinisellä pohjalla yhdistyksen tunnus.

Standaari voidaan myöntää kiitollisuuden ja huomion osoituksena yhdistyksen toimintaa tukeville tai sen tarkoituksien toteuttamista muuten edistäville henkilöille ja yhteisöille. Vuoden 2012 loppuun mennessä yhdistyksen standaaareja on myönnetty yhteensä 32.

Yhdistyksen julkaisut

Vuonna 1999 yhdistys julkaisi vihkosien *Rajan-takaiset kenttä- ja sankarihautausmaat*, jossa on perustietoja luovutetun alueen hautausmaista ja muistomerkeistä sekä sotavankimuistomerkeistä.

Vuonna 2002 julkaistiin kaatuneiden huollosta kertova Jaakko Sillanpään kirja *Tie ja sen raivaaja*.

Vuonna 2004 yhdistys julkaisi kirjan *Sotavainajiamme rajan takaa* (kuva yllä), jossa kerrotaan Suomen sodissa 1939 - 1945 kentälle jääneiden etsinnöistä ja muiston vaalimisesta.

Kuva oikealla. Kirjan julkistamistilaisuudessa syyskuussa 2004 Jaakko Numminen (vas.), Pekka Pitkänen, Simo Kärrävä ja kirjan toimittaja Aulis Blinnikka.

Sotavainajamitali

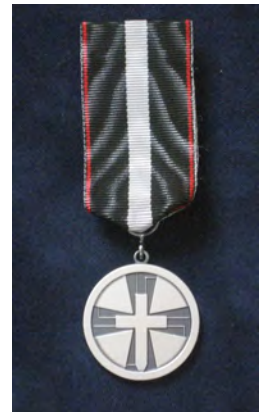
Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen Sotavainajamitali otettiin käyttöön vuonna 2009.

Mitalin on suunnitellut Sotamuseon graafinen suunnittelija Liisa Kontiainen.

Sotavainajamitali voidaan myöntää henkilölle, joka on ansiokkaasti edistänyt entisen Neuvostoliiton alueelle suuntautuvaa sotavainajien muiston vaalimistyötä tai on pitkäaikaisesti ja kiitettävästi osallistunut käytännön kenttätöskentelyyn. Soljen kera

mitali voidaan myöntää henkilölle, joka on ansiokkaasti osallistunut kentälle jääneiden sotavainajien etsintöihin maastossa.

Yhdistyksen haalituksen edustajat Finn-Göran Wennström (vas.), Pekka Pitkänen ja Pentti Lehtimäki luovuttivat sotavainajamitalin puolustusvoimain komentajalle kenraali Ari Puheloiselle lokakuussa 2009.

Minnesföreningen för krigsdöda

Arbetet på att vårda minnet av dem som dött i krig och blivit kvar utanför Finlands nutida gränser på det som tidigare var sovjetiskt område inleddes år 1990.

Veteranorganisationerna och vissa dem närstående sammanslutningar grundade den 8 januari 1998 **Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys** (*Minnesföreningen för krigsdöda*). Föreningen är verksam inom försvarsministeriets förvaltningsområde.

Fördrag

I samband med att Rysslands president Boris Yeltsin besökte Finland undertecknades i Helsingfors den 11 juli 1992 ett fördrag mellan Finland och Ryssland som gällde arbetet på att vårda minnet av dem som dött i krig. Fördraget gör arbetet på att vårda minnet möjligt på ryskt område.

Minnesmärken över krigsfångar

Till minnet av de finska soldater som dött i krigsfångenskap har minnesmärken rests i Tsherepovets, Hatsina, Karaganda, Oranki och Asbest med finska åtgärder. Föreningen sköter om minnesmärkena.

Letandet efter dem som blev kvar på fältet

Letandet inleddes hösten 1992. Cirka 250 frivilliga har deltagit i dem. Fram till utgången av år 2012 hade kvarlevorna efter över 1100 finska soldater hittats. Av de hittade har över 300 kunnat identifieras.

Fältbegravningsplatser

Fördraget gjorde det möjligt att leta efter och iståndsätta de fältbegravningsplatser som upprättades under fortsättningskriget. I dem begravdes vinterkrigets okända stupade finska soldater som hittades på fältet i början av fortsättningskriget. Fältbegravningsplatserna är belägna i Säkkijärvi, Viborg, Summa, Äyräpää, Taipaleenjoki, Kollaa och Tuulos. Föreningen sköter om fältbegravningsplatserna.

Hjältebegravningar

De som dött i kriget och som kunnat identifieras har begravts med militära hedersbetygelser i sina hemförsamlingars hjältegravar. För okända soldater har totalt 13 riksomfattande hjältebegravningar ordnats i Villmanstrand, Joensuu, Helsingfors och Kajana. Föreningen är huvudansvarig för ordnandet av begravningarna.

Association for Cherishing the Memory of War Dead

The work for cherishing the memory of the fallen Finnish soldiers, left outside the borders of Finland, was started in 1990.

To take better care of the cherishing work, the veteran organizations and some other organizations close to them founded the **Association for Cherishing the Memory of War Dead** on January 8, 1998. The society operates within the field of administration of the Ministry of Defence.

State Treaty

During the visit of Russia's President Boris Yeltsin to Finland, a state treaty on cherishing the memory of war dead between Finland and Russia was signed in Helsinki on July 17, 1992. The treaty enables the cherishing work within the Russian territory.

Memorials of War Prisoners

The Finns have erected memorials for Finnish prisoners of war perished during the captivity. The memorials are located in Cherepovets, Gatsina, Karaganda, Oranki and Asbest. The association looks after these memorials.

Search for Soldiers Left in the Field

The searches were started in autumn 1992. About 250 volunteers have participated so far. By the end of 2012 over 1.100 remains of Finnish soldiers have been found. More than 300 of them have been identified.

Field Cemeteries

The state treaty enabled the search and restoration of field cemeteries founded during the Continuation War. Those buried in them were unidentified Finnish soldiers of the Winter War, found in the field. Field cemeteries are located in Säkkijärvi, Viborg, Summa, Äyräpää, Taipaleenjoki, Kollaa and Tuulos. The association looks after these cemeteries.

Military funerals

For identified fallen Finnish soldiers military funerals have been arranged in their home parishes. National military funerals for unidentified Finnish soldiers have been arranged in Joensuu, Helsinki and Kajani, so far thirteen times. The association has the main responsibility for organizing national funerals.

ОБЪЕДИНЕНИЕ ПО УВЕКОВЕЧЕНИЮ ПАМЯТИ ПОГИБШИХ НА ВОЙНЕ

Работа по увековечению памяти погибших на войне за пределами Финляндии была начата на территории бывшего Советского Союза в 1990 году.

Для проведения этой работы 8 января 1998 года организациями ветеранов и некоторы-

ми близкими к ним обществами было основано **Объединение по увековечению памяти погибших на войне**. Объединение работает при Министерстве обороны.

Соглашение между правительствами

Во время визита в Финляндию президента Бориса Ельцина в г. Хельсинки 11 июля 1992 года было подписано соглашение между Финляндией и Россией о сотрудничестве по увековечению памяти погибших на войне. Соглашение позволяет проводить работу по увековечению памяти погибших военнослужащих на территории России.

Памятники военнопленным

Памятники погибшим в плену финским военнослужащим установлены финнами в г. Череповце, г. Гатчине, г. Караганде (Казахстан),

с. Оранки и г. Асбесте. Объединение занимается уходом за памятниками.

Поиск оставшихся на месте боев

Поиски начались осенью 1992 года. В них принимает участие ок. 250 добровольцев.

К концу 2012 года найдены останки свыше 1100 финских военнослужащих. Из них идентифицировано свыше 300.

Полевые кладбища

Соглашение позволяет поиск и обустройство полевых кладбищ, созданных во время войны между Финляндией и СССР в 1941-44 гг. На них были захоронены найденные на месте боев неизвестные военнослужащие, погибшие во время Зимней войны.

Полевые кладбища расположены в п. Кондратьеве, г. Выборге, п. Сумма, п. Барышево, п. Тулоксе, на реках Тайпале и Колосе. Объединение обеспечивает содержание полевых кладбищ.

Похороны павших героев

Идентифицированные павшие военнослужащие похоронены с воинскими почестями в братских могилах родных приходов.

Для неопознанных лиц устроено в общей сложности 13 государственных похорон павших героев в г. Лаппеенранта, г. Йоенсуу, г. Хельсинки и

г. Каяани. Объединение несет ответственность за организацию похорон.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys ry

Käynti: Ratamestarinkatu 9 C/Kellosilta 4 C
Posti: PL 600, 00521 Helsinki
info@sotavainajat.net
www.sotavainajat.net